

МЕДИЙНА СТРАТЕГИЯ

НА СЪДИЛИЩАТА

В ГАБРОВСКИ СЪДЕБЕН ОКРЪГ

Настоящият документ е изготвен с ясното съзнание, че ефективността на правосъдната система е зависима от доверието и съпричастността на гражданите към правораздавателните институции. Печеленето на доверие е двустранен процес и предполага взаимно разбиране, принципност в действията и надеждност на информацията. Ето защо срещата между гражданското общество и правосъдието се нуждае от посредничеството и партньорството на свободните медии.

I. ОБОСНОВКА НА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ МЕДИЙНА СТРАТЕГИЯ

Дебатът за реформата в съдебната система у нас несъмнено попада в списъка на онези най-значими социални въпроси, върху които през последните години често се фокусира изострен обществен интерес. Отвъд злободневните и чисто персонални казуси, които периодично възбуждат медийното любопитство, интересът на гражданското общество към хода на реформата в съдебната система е базиран на **централното място, което заема правото** в съвременния свят.

Като частно лице гражданинът може да се стреми към материално благополучие; отделната икономическа организация може да се стреми към постигане на по-висок ръст на печалбите; отделната медия - към привличането на по-широка аудитория и следователно, на повече рекламодатели. Но отстояването на всички тези частни интереси е възможно тогава и само тогава, когато е **гарантиран общия интерес**. В модерните общества регулативната система, която олицетворява в най-висока степен общия интерес е **правната система**. Модерното право, като съвкупност от абстрактни принципи, норми и механизми за взаимен контрол между субектите на гражданското общество задава границите, в рамките на които могат да се разгръщат усилията за индивидуален просперитет. От тук произтича изключителната роля на правосъдието – само в степента, в която в едно общество съществува гражданска

убеденост, че правилата за социално взаимодействие са *справедливи* и се спазват *без изключение*, само в тази степен субектите на гражданското общество са:

а) мотивирани да работят за собственото си (професионално и гражданско) усъвършенстване в границите на правния модел;

б) свободни от страха да бъдат засегнати основните им граждански и човешки права и

в) склонни да инвестират усилия в социални иновации и бизнес предприемачество.

В този фундаментален принцип на съществуване на модерните общества (превръщането на правото във върховен регулатор), обаче, е изначално заложено неотстранимо противоречие: противоречието между частния и общия интерес, видени от позициите на всекидневното съзнание.

Съдът е тази модерна институция, която в най-голяма степен е натоварена с отговорността да защитава общия интерес. Днес, обаче, съдебната система у нас е подложена на изпитание под напора на няколко галванизирани се взаимно, деструктивни (външни на институцията по своя генезис) тенденции:

Първо. По принцип правосъдието черпи легитимност преди всичко от публичното утвърждаване на либералния принцип за **върховенство на закона**. В рамките на модерната система на разделение на властите, съдът е натоварен с очакването коректно да прилага закона, а не да го коментира. Само че периодично регистрираното от сондажите на общественото мнение трайно гражданско недоверие към законодателния орган на България неизбежно влече след себе си както 1) *апатия* към процеса на нормотворчество, така и 2) *недоверие в качеството* на продукта на този процес – нормативната база. Това, от своя страна, няма как да не се отрази и върху отношението към съда, който е поставен в положението да прилага закони, които изначално са застрашени от опасността върху тях да се проецира недоверието, което е фокусирала върху себе си институцията, която ги е приела.

Второ. Като цяло съдът се радва на висок обществен престиж тогава, когато принципът за разделение на властите се възприема от гражданите не просто като добронамерено пожелание, а като реален обществен механизъм, гарантиран от система от (публични) инструменти за баланс и независимост на държавните институции. Социологическите изследвания обаче показват, че подобен динамичен баланс трудно може да бъде установен, ако липсва консолидиран, публично заявен обществен интерес за върховенство на закона. Незрялостта на гражданското общество у нас е препятствие пред повишаването на правната култура на населението и това намира своето

отражение в регистрираните тенденции големи групи граждани да не са съвсем наясно какви точно са правомощията на различните съдилища; каква е разликата между съд, следствие и прокуратура; по какви въпроси гражданите могат да се обърнат към кмета на общината, по какви към общинския съвет и по какви към съда и др. Ниската правна култура на големи слоеве от населението позволява множество политически, икономически, медийни интерференции в работата на съдебната система, а това подкопава доверието в съда като институция, във и независимо от професионализма на отделните съдии или служители в администрацията на съдилищата.

Трето. Доверието в съдебната система е обвързано с правоемкостта на социалната реалност. Доколкото наложилата се в медийното пространство политическа реторика утвърждава у голяма част от гражданите впечатлението, че много от законодателните промени са извършени не поради вътрешната обществена необходимост от правна регулация на социални сфери, а под (императивния) натиск на външни сили, то и наивното разбиране, че правото не засяга в особено голяма степен всекидневния живот, а е насочено към разрешаването на политически задачи, намира все по-благодатна почва за разпространение. От тук логично следва и културната резистентност на социалната реалност към правото като модерен социален регулатор.

Четвърто. Налице е и растящ обществен интерес към правата на гражданите, механизмите за тяхната защита и санкциите за правонарушителите. Медиите, като основен източник на информация непрекъснато следят работата на различните звена в съдебната система и в значителна степен влияят върху формирането на общественото мнение. По тази причина, постоянното и коректно взаимодействие с представителите на средствата за масова информация би спомогнало за формирането на обективна обществена представа за съдилищата, като институции натоварени с отговорността да регулират обществените отношения чрез ефективно прилагане на законовите норми.

Същевременно, съвременните технологии, позволяващи много бързо разпространение на информационния поток, налагат необходимостта от адекватна ответна реакция от страна на правораздавателната система, за своевременно, точно и обективно отразяване на нейната работа.

Анализът на ситуацията на регионално ниво показва следните тенденции, които рядко влизат в обсега на общественото внимание и още веднъж подчертават необходимостта от създаването и реализирането на медийна стратегия:

- съдилищата функционират в условия на значителна натовареност (по отношение броя и сложността на разглежданите дела);

- съдии и съдебни служители работят професионално и постоянно полагат усилия за самоусъвършенстване и развитие (участия в обучителни курсове, семинари, конференции и т.н.);

- правораздавателните институции предоставят все повече възможности за качествено и бързо обслужване на гражданите (въвеждане на нови технологии, реорганизация на работното пространство, информационно обезпечаване чрез интернет страницата и специално открити за целта центрове);

- работещите в системата разбират необходимостта от “отваряне” на институциите и целенасочена работа за подобряване имиджа на съда;

- направени са стъпки за подобряване достъпа до информация и облекчаване на комуникациите с медиите (служител изпълняващ длъжността “завеждащ връзки с обществеността” в Окръжен съд - Габрово, който съдейства за по-добрата информираност по отношение работата на всички съдилища в района);

- съдилищата участват в партньорство с неправителствени организации при реализацията на разнообразни проекти и програми, имащи за цел повишаване институционалния им капацитет.

Наред с горепосочените положителни тенденции е необходимо да се отчетат и пречателните фактори на комуникацията:

- съдии и съдебни служители работят в условията на преобладаващо негативно обществено отношение;

- налице са ограничения (наложени от закона) при оповестяване на информация за съдебни дела;

- липсват общоприети и точни критерии за съдържанието на информацията, която се разпространява в публичното пространство и за възможните ответни стъпки в случай на некоректно отразяване;

- двете страни в процеса на комуникация не познават достатъчно добре специфичните професионални изисквания, стоящи пред работещите в правораздавателните институции и журналистите;

- не е достатъчно често явление авторитетното присъствие на съдиите в публичното пространство.

Ето защо, преодоляването на голяма част от проблемите, които днес възпрепятстват нормалната работа на съдилищата, изисква една **по-голяма ангажираност на професионалистите от правосъдната система в публичното пространство и по-широко отваряне на съдебните институции към медиите.**

Съзнанието за особената роля на правосъдието за българската социална действителност е в основата на настоящата медийна стратегия.

II. ЦЕЛ, ЦЕЛЕВИ ГРУПИ И ЗАДАЧИ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ

1. ЦЕЛ

Целта на настоящата стратегия е да допринесе за канализиране на усилията на професионалистите от правораздавателните институции в Габровски съдебен окръг, така че разнообразните им дейности да доведат до максимален резултат за утвърждаване образа на съда като стабилна, отговорна, безпристрастна, високо професионална и авторитетна институция и за повишаване на правната култура на гражданите.

2. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

- граждани, живеещи на територията на Габровски съдебен окръг;
- потребители на административни услуги – физически и юридически лица;
- ученици и младежи, проявяващи интерес към правните науки;
- педагози и общественици, влияещи върху формирането на гражданското съзнание;
- журналисти, отразяващи работата на съдилищата.

3. ЗАДАЧИ НА СТРАТЕГИЯТА

- Да се подобри общественото разбиране за спецификата на работа в съдилищата, като институции работещи за точното и еднакво прилагане на законите спрямо всички;
  - Да се повиши правната култура на гражданите, особено на младежите;
  - Да се утвърди принципа за разделение на властите;
  - Да се облекчи достъпа до информация от съда съобразно законовите разпоредби и в съзвучие със съвременните тенденции за прозрачност на правораздавателния процес;
  - Да се очертаят основните методи и средства за работа с медиите, за пълното и обективно отразяване на дейността на съда.

III. ХАРАКТЕРИСТИКИ И ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ

1. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ

- **Актуалност** – стратегията се основава на реални обществени и институционални потребности в дадения момент; съобразена е с очертаните в анализа тенденции и изискванията на професионалната етика и разпоредбите на закона.

- **Диалогичност** – документът гарантира двупосочност при обмена на информация; подчертава значението както на посланията, отправяни от съдилищата към медиите (и чрез тях към цялата общественост), така и на обратната връзка – от средствата за масова информация и гражданите към съдилищата.

- **Гъвкавост** – стратегията е структурирана в съзвучие с динамиката на обществените процеси; съдържа както принципни положения, регламентиращи комуникационния процес, така и потенциал за включване на нови послания при евентуални законодателни и други съществени промени, които биха могли да се отразят на взаимодействието между съдилищата и медиите.

2. ПРИНЦИПИ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ

Основополагащото начало при осъществяване на комуникациите между съдилищата и медиите е принципа за ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ.

Конституцията на Република България гарантира правото на гражданите да бъдат информирани. Ограниченията на това право са допустими само с цел запазване на други, също защитени от закона, права и интереси.

При осъществяване на комуникациите на съдилищата с медиите е необходимо да се съблюдават **принципите** за:

- **точност и юридическа издържаност;**
- **достоверност и пълнота на информацията;**
- **отговорност и прозрачност;**
- **зачитане правата на страните в съдебния процес;**
- **защита на личната информация;**
- **етичност, равнопоставеност и безпристрастност към представителите на различните медии;**
- **уважение към професионализма на работещите в съдилищата;**
- **уважение към професионализма на работещите в средствата за масова информация;**

- непрекъснатост на диалога с останалите звена на съдебната система, с пресслужбите на органите на местната и държавна власт.

IV. КАНАЛИ ЗА КОМУНИКАЦИЯ

1. ПРЕССЪОБЩЕНИЯ

Прессъобщенията са подходящ начин за оповестяване на официална информация в кратък срок. Този комуникационен канал може да се използва за ефективно отразяване на цялостната дейност в съдилищата, с акцент върху това, че институциите функционират в условията на публичност, спазвайки законите и етичните правила при упражняване на професията.

Съобщения до медиите се изготвят по различни **информационни поводи**:

- разглеждани от съда дела;
- постановени **съдебни актове**;
- административни, организационни и процедурни **промени в работата** на съда;
- **кадрови промени** в съда;
- **инициативи** на съда, **нововъведения**;
- работа по **проекти**;
- официални **срещи и посещения**;
- **статистическа информация**.

1.1 ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПРЕССЪОБЩЕНИЯТА

- **Да са актуални** – по теми, ползващи се със значим обществен интерес или засягащи важни моменти от работата на правораздавателните институции.

- Съдържащата се в прессъобщението информация да отговоря на въпросите: **Кой? Какво? Къде? Кога? Как? Защо?**, за да бъде текста в оптимална степен ясен, полезен и достатъчен за потребителите.

- Съдържанието трябва да бъде **точно** по отношение на изложените факти и нормите на закона. Текстът - да е **еднозначен** и да **не съдържа предположения и коментари** (особено що се отнася до информация по съдебни дела).

- **Прессъобщенията да се предоставят на достъпен за гражданите и медиите език.** Сложният юридически изказ почти винаги и навсякъде създава затруднения за медиите. Журналистите обикновено отговарят за няколко ресора едновременно и не разполагат с необходимото време да се запознаят със законовите разпоредби, на които се обляга едно или друго съдебно решение, както и да вникнат в същността на употребяваните от правото термини. Създаване на прессъобщение на ясен език би довело до излъчването на достъпни и еднозначни послания от съда към обществото и би улеснило журналистите в работата им.

- Съобщението трябва да съдържа лого на съответния съд, интернет страница, информация за възможностите за обратна връзка – име и координати (телефони, e-mail) на конкретен служител, който може да предостави по-подробни данни или да направи разяснения.

1.2 СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА РАЗЛИЧНИ ВИДОВЕ ПРЕССЪОБЩЕНИЯ

А) Съобщения за насрочени за разглеждане дела

Практиката показва, че **наказателните дела от общ характер** представляват в най-голяма степен обществен интерес. На тях следва да се дава широка публичност, за да се реализира пълноценно генералната превенция, прокламирана в чл.36, ал.1 от НК, а именно: «да се въздействува възпитателно и предупредително върху другите членове на обществото». В случаите, когато подсъдимият е оправдан е наложително да се даде публичност на оправдателната присъда, за да се възстанови общественото доверие към конкретното лице.

Обществен интерес могат да представляват и **наказателни дела от частен характер**, както и някои **административни или граждански дела**.

Информация за насрочени дела се оповестява в позволените от закона рамки, когато:

- по преценка на съдията-докладчик е налице обществен интерес и информация по делото следва да стане достояние на по-широк кръг от граждани (например: страни по делото са държавни институции, популярни личности или юридически лица и от изхода на съдебния спор са заинтересовани различни обществени слоеве);

- определена медия / репортер следят и отразят развитието на конкретен съдебен спор;

- налице е подчертан интерес от страна на медиите и гражданите към определен правен казус.

Прессъобщенията за насрочени дела съдържат информация за това **пред кой съд се разглежда делото, датата и началния час на съдебното заседание, страните по делото** (без да се идентифицират конкретно физическите лица) и:

- за **НОХД** – предявено на подсъдимите обвинение въз основа на обвинителния акт, предвидено от закона наказание;
- за **наказателни дела от частен характер** – обвинението по тъжбата на частния тъжител, предвидено от закона наказание;
- за **въззивни дела** – кой обжалва или протестира първоинстанционния съдебен акт (решение, присъда, определение) и на какво основание; резюме на диспозитива на обжалвания съдебен акт;
- за **граждански дела** – ищец, ответник, предмет на спора;
- за **административни дела** – жалбоподател, срещу какъв административен акт е жалбата, основание.

Б) Съобщения с информация за хода на делото

Представители на медиите могат да присъстват при разглеждане на дела при открити врата. Твърде често журналистите не разполагат с необходимото време за това и не притежават специфичните познания, които да им позволят да вникнат в съдържанието, нюансите и правните последици от процесуалното поведение на страните по делото. Поради това не винаги е възможно да се направят обективни изводи за развитието на делото и необходимостта от извършване на определени процесуални действия.

Затова е от особена важност **точното изясняване на причините за отлагане на съответното дело**. Социологическите проучвания показват, че според гражданите основният виновник за отлагане разглеждането на делата е съдът. Редица публикации в пресата създават внушения за бавност, мудност на съдебните процеси (“за пореден път съдът отложи”, “отново съдът отложи” и т.н.). Изясняването и популяризирането на обективните причини за отлагане на делата, от една страна е начин да се посочи истинският “виновник” за забавяне на съдопроизводството, а от друга – предоставя възможност на гражданите да се запознаят по-добре с процесуалните норми.

С оглед информиране на обществеността за действителните причини за отлагане на делата, при изготвяне на прессъобщение с такова съдържание е необходимо точно да се посочат законовите разпоредби, на основание на които съдът е длъжен да отложи разглеждането на делото и да насрочи ново съдебно заседание (с курсив се цитира текста от закона).

В) Прессъобщения за постановени съдебни актове

Съобщението съдържа **информация от диспозитива** на постановената присъда, решение или определение. Посочва се **в какъв срок и пред кой съд подлежи на обжалване или протестиране съответният съдебен акт**. Може да се цитира и **текста на закона**, въз основа на който е постановен той.

При изготвяне на съобщения за приключили **административни и граждански дела**, наред с информацията от диспозитива, накратко могат да бъдат представени **становищата на страните и техните процесуални представители** и както и някои **подробности от обстоятелствената част** на постановения акт, след предварително съгласуване със съдията-докладчик с оглед охраняване интересите на гражданите.

За повече яснота и при проявен интерес от страна на медиите, **по наказателни дела** текстът може да бъде допълнен с кратка информация за **искането на прокуратурата, становището на гражданския ищец и частен обвинител** (ако има такъв), **тезата на защитата и подсъдимия**.

Предоставянето на възможност журналистите да се запознаят с **мотивите** към дадено съдебно решение би съдействало за повишаване на доверието в правораздавателните институции и би доказало, че съдът постановява съдебните си актове на базата на предоставените доказателства, въз основа на закона и вътрешното си убеждение. Това е полезна за съдебните репортери информация и с оглед на по-задълбоченото познаване от тяхна страна на материалните и процесуални закони. Определен казус може да представлява обществен интерес продължително време, което обуславя необходимостта, медиите да изясняват постфактум аргументите за постановяване на съответния съдебен акт.

За да бъдат спазени разпоредбите относно достъпа до делата, журналистите могат да се запознаят с мотивите на съда при постановяване на определен съдебен акт, само ако същият е **влязъл в сила и след разрешение от съдията**, който ги е изготвил. Прочитането на мотивите става задължително в присъствието на завеждащия връзки с обществеността или друг съдебен служител в стаята за четене на дела.

Г) Съобщения за кадрови промени и назначения

Прессъобщенията включват информация за акта на ВСС, с който се назначават или преназначават съдии; законовите разпоредби, регламентиращи съответното назначение; кратка професионална биография на магистрата.

Д) Изготвяне и предоставяне на статистически данни

Предоставянето на статистически данни на журналистите е подходяща форма за популяризиране и онагледяване на резултатите от дейността на правораздавателните институции. Подробна информация за различни аспекти от работата на съдилищата в Габровски съдебен окръг се съдържа в Отчетния доклад за съответната година, който се помещава на интернет-страницата на Окръжен съд – Габрово. При проявен интерес от страна на медиите могат да бъдат оповестени данни от статистическите формуляри изготвени съгласно чл.138 от Правилника за съдебната администрация в районните, окръжните, военните и апелативните съдилища. Може да бъде предоставена информация за:

- брой постъпили за решаване през съответния период;
- брой решени дела през периода;
- среднестатистическа натовареност на отделния съдия;
- брой постъпили жалби за бавност по чл.217а от ГПК;
- брой и вид проекти, програми и инициативи, в които съдът е участвал;
- брой преминати обучения от съдии и съдебни служители за определен период, теми на обученията, резултати за съда;
- брой граждани – потребители на Интернет страницата на съда.

Е) Други прессъобщения (работа по проекти, нововъведения, участие в семинари и конференции, срещи и посещения и др.)

Съобщението трябва да съдържа ключови думи и послания, подчертаващи значимостта на съответното събитие, с оглед подобряване работата на институцията с гражданите, професионалното израстване на съдии и служители, перспективите за развитие на институцията.

1.3 МЕТОДИКА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПРЕССЪОБЩЕНИЯТА

Прессъобщение за разглеждано дело се изработва от завеждащия пресслужбата на съда въз основа на данните по делото и законовите разпоредби. Текстът се предоставя на съдията-докладчик по делото и/или на административния ръководител - председателя на съответния съд, за нанасяне на корекции, включване на пояснения или допълнения, ако това се налага. Когато се изготвят прессъобщения за събития - не свързани с работата по дела, готовият за оповестяване текст се предоставя на председателя на съда.

След съгласуването с административния ръководител или със съдията-докладчик, завеждащият връзки с обществеността изпраща прессъобщението до медиите и го помества на интернет-страницата на съда.

1.4 МЕХАНИЗЪМ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА СЪОБЩЕНИЕТО ДО МЕДИИТЕ

Прессъобщенията се разпространяват чрез:

- публикации в **интернет-страницата** на съда – дава възможност за оповестяване на официална информация сред неограничен обществен кръг;

- **електронна поща** – възможност за своевременно предоставяне на информация на отделни или на всички работещи със съдилищата репортери, които разполагат с възможност за такъв тип комуникация;

- **факс** – при невъзможност да се използва някое от гореспоменатите средства за комуникация, когато е наложително, подготвената официална информация може да се изпрати и по факс;

- **телефонна връзка** – поради опасността от неточности при комуникацията е необходимо този механизъм да се използва особено внимателно – предимно в случаите, когато информацията вече е предоставена по друг, по-надежден начин и трябва само да се направят допълнителни уточнения, които няма да променят смисъла и фактите в изложението.

1.5 ВРЕМЕ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ПРЕССЪОБЩЕНИЕТО

Съобщението се оповестява **своевременно**, съобразно определените дата и начален час на визираното събитие, и в съответствие с крайните срокове за публикуване или излъчване в различните медии. Навременното оповестяване на официална информация от съдилищата е необходимо, за да се подчертае готовността им да функционират в условия на прозрачност. Забавянето ѝ може да бъде предпоставка за разгласяване на неверни данни и неблагоприятни за правораздавателните органи коментари или внушения.

Всеки петък пресслужбата оповестява информация за насрочени за разглеждане дела през следващата седмица. При интерес от страна на медиите към дело, което не е включено в информационния бюлетин или към друга информация - свързана с работата на съдилищата, завеждащият връзки с обществеността прави справка и изготвя съобщение във възможно най-кратък срок. Прессъобщението се разпространява, след съгласуване с председателя или съответния съдия, разглеждащ делото.

Информация за дела, които са отложени, е желателно да се оповестява **до един час след приключване на съдебното заседание**. В същия срок да се разгласява и информацията за постановени присъди или решения.

1.6 АДРЕСАТИ НА ПРЕССЪОБЩЕНИЯТА

Прессъобщенията за дейността на съда се изпращат до редакциите на местните средства за масова информация и регионалните кореспонденти на националните медии. При проявен интерес от страна на медии от други региони е възможно прессъобщения да се адресират и до тях.

За популяризиране на отделни инициативи на съда – новаторски и значими не само в регионален, но и национален мащаб, както и по дела, привличащи общественото внимание, съобщения се изпращат и на централните медии, които нямат свои регионални кореспонденти. Адресати на такива съобщения могат да бъдат и пресслужбите на другите звена в съдебната система, държавни институции, органи на местната власт, неправителствени организации и др.

Поместването на прессъобщението на интернет страницата на съда фактически го адресира до всички потребители, ползващи мрежата.

2. ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА

Съзнавайки важното място на информационните технологии в съвременния свят съдилищата в Габрово и Севлиево поддържат интернет-страници с разнообразна и полезна за потребителите информация. Гражданите, ползващи този метод за извършване на справки, могат да се информират по-подробно за съдебния окръг, пропускателния режим в сградата, Тарифа № 1 към Закона за държавните такси, за различните служби и условия, при които се обслужват гражданите. Интернет-страниците предоставят на гражданите възможност да обогатят своята правна култура и да използват препратките към други полезни сайтове.

Интернет-страницата на Габровската съдебна палата съдържа още информация за част от насрочените дела и постановени съдебни актове в Окръжен съд и Районен съд – Габрово.

2.1 УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ИНТЕРНЕТ-СТРАНИЦАТА НА СЪДА

За улесняване на гражданите, черпещи информация от мрежата, интернет-страницата на Габровската съдебна палата може да се усъвършенства като се

предостави възможност за по-бърза навигация, чрез инсталиране на **допълнителни бутони** на заглавната страница:

- “съдебни процедури”
- “справки по дела”
- “новини/съобщения”
- “правна култура”
- “вещи лица” .

2.2 СЪДЪРЖАНИЕ НА ОТДЕЛНИТЕ РУБРИКИ

“Предстоящи дела”

Пълен списък на насрочените за разглеждане дела в Окръжен и Районен съд - (вид дело, номер и година, начален час на заседанието, зала; страни по делото; предмет на спора)

Информацията да се актуализира всеки петък за следващата седмица.

“Решени дела”

Съдържа кратка информация за постановления по делото съдебен акт и препратки към съдържащите в него диспозитив на обвинителен акт / тъжба / жалба / искова молба / протест / решение / диспозитив на присъда.

“Справки по дела”

Програма, даваща възможност по зададен №, година и вид на делото, да се проследи на какъв етап е разглеждането му.

“Съдебни процедури”

Съдържа информация за правилата на поведение в съдебната зала; за условията, при които се издават различни документи (преписи, удостоверения и др.) - такси, служби, координати; информация за процедурите при завеждане на дело.

“Новини / Съобщения”

Ежеседмично се помества бюлетин с информация за някои по-интересни дела, насрочени за разглеждане през следващата седмица. В тази рубрика се публикуват и съобщенията за постановени съдебни актове по дела, ползващи се с обществен интерес.

Регулярно се помества и актуална информация за предстоящи събития, нововъведения, инициативи, реализирани с участието на институцията или нейни представители.

“Съдебни експерти”

Съдържа обнародвания в “Държавен вестник” списък на специалистите, утвърдени за вещи лица, съгласно разпоредбите на Закона за съдебната власт.

Информацията се актуализира ежегодно.

“Анкетите”

Чрез тази рубрика периодично да се изследва общественото мнение за работата на съда. Позицията на гражданите по различни въпроси, касаещи институцията и съдебната система като цяло, може да се идентифицира посредством анкети с предварително зададени отговори и възможност за гласуване. Посочените отговори се обобщават и на сайта се поместват данните от тях, както и последващите действия, предприети от съда за преодоляване на негативни страни в работата на администрацията и за оптимизиране на достъпа на гражданите до услугите предоставяни от институцията.

“По габровски в съда”

Съдържа цитати на изказвания по време на съдебни заседания или при обслужване на гражданите от администрацията на съда.

“Правна култура”

Наличната информация да се допълни с разяснения на основни правни термини.

В тази рубрика може да се помести информация за някои важни изменения в материалните и процесуални закони. Текстът трябва да е написан на общодостъпен език и представен чрез конкретни казуси.

3. ОРГАНИЗИРАНЕ НА ПРЕСКОНФЕРЕНЦИИ

Този комуникационен канал дава възможност за пряк контакт между работещите в съдилищата и представителите на регионални и централни медии. Пресконференции се организират и провеждат със съгласието на председателя на съда при наличие на **информационен повод**:

- годишен отчет;
- важни кадрови промени;
- участие в реализацията на значими проекти;
- съществени законодателни промени, отразяващи се върху цялостната работа на съдебната система;
- при възникването на сериозен проблем, свързан с работата на съда, към който медиите и обществото проявяват подчертан интерес.

Пресконференциите дават възможност желаната информация да достигне до широк кръг от обществеността (чрез медиите) при минимални ресурсни и времеви разходи. Това е начин едновременно за всички заинтересовани страни да се огласи и разясни позицията на институцията по даден въпрос. При организирането им е необходимо да се вземат предвид следните фактори:

- **предварително огласяване** – да се извърши достатъчно рано, така че всички представители на различните медии да имат възможност да се подготвят и отразят събитието;
- **участници в пресконференцията** – компетентни и добре запознати с информационния повод;
- **време за провеждане на пресконференцията** – по възможност да не съвпада по време с други насрочени събития;
- **място на провеждане** – съобразено с броя на присъстващите журналисти и други участници, както и с възможностите за използване на звуко- и видеозаписна техника;
- **предварително подготвени материали (медийни пакети)** – спомагат недвусмислено да се представи позицията на съда по разглеждания въпрос и да се създадат условия за пълно и коректно отразяване; в тях се съдържа резюме на основните тези, конкретни данни, схеми, диаграми и др.

4. ИНТЕРВЮТА И УЧАСТИЯ В РАДИО И ТЕЛЕВИЗИОННИ ПРЕДАВАНИЯ

Участието в радио и телевизионни предавания, даването на интервюта и други медийни изяви на съдиите могат да допринесат в голяма степен за изграждане на реалистична обществена представа за институцията. Авторитетното присъствие на представител на съда в медийното пространство е предпоставка за повишаване на гражданското доверие към работата на правораздавателните органи. По този начин се опровергават твърденията за капсулираност и недостъпност на правораздавателната система, създават се условия за по-точно представяне на спецификата на работа в съдилищата.

При организиране и провеждане на подобни медийни изяви не могат да бъдат пренебрегнати наложените от законовите разпоредби ограничения, но използвайки предоставените им от средствата за масова информация възможности, магистратите могат да съдействат за повишаване правната култура на гражданите, чрез разясняване на принципни юридически въпроси - процесуални срокове, процедури, действащи закони.

Процедура за участия на съдии в интервюта - журналистическите въпроси да бъдат предварително подготвени и писмено представени на пресслужбата на съда. Завеждащият връзки с обществеността подготвя предварително интервюирания (участника в предаването) с информация за медията и журналиста, с когото ще разговаря, за предисторията на разисквания проблем, ако има такава. Преди публикацията или предаването интервюираният се запознава с подготвения текст или видеоматериал.

5. ДОСТЪП НА ЖУРНАЛИСТИ ДО СЪДЕБНИТЕ ДЕЛА

Журналистите могат да направят справка само по дела, по които има **влязъл в сила съдебен акт**, след **писмено разрешение на съдията-докладчик или председателя на съответния съд** (в случай, че е невъзможно разрешението да бъде дадено от докладчика).

За целта се попълва **стандартна бланка** по утвърден образец, за издаване на разрешение за достъп до конкретно дело (виж *Приложение*).

Бланката се представя от репортера на деловодителя и е основание за предоставяне на достъп до съответното дело или част от него.

Журналистът се запознава с материалите по делото в присъствието на завеждащия връзки с обществеността или друг съдебен служител в стаята за четене на дела.

Бланките се съхраняват в специален регистър при завеждащия връзки с обществеността.

6. ФОТОАПАРАТИ И КАМЕРИ В СЪДА

Видеозаписи и фотографии в съдебната зала, по време на съдебно заседание, се правят само с **разрешение на председателя на състава**, разглеждащ делото, към което има проявен интерес и със съгласието на страните-участници (съгласно чл.32, ал.2 от Конституцията на Република България - никой не може да бъде фотографиран и филмиран без негово знание или въпреки неговото изрично несъгласие). Заявеното от страните съгласие да се заснемат кадри от процеса се записва в протокола за заседанието.

При заявено желание от страна на медиите и след разрешение от председателя на съда, в определен ден и час може да се осигури свободен достъп до залите в съда (когато в тях не се провеждат заседания) и коридорите на палатата. В този случай могат да се заснемат кадри, които да се използват за онагледяване на материали, когато

репортерите не са били в състояние да присъстват на място при разглеждане на конкретно дело.

Правенето на звукозаписи в съдебна зала по време на заседание е недопустимо.

7. НЕФОРМАЛНИ ЛИЧНИ КОНТАКТИ С ЖУРНАЛИСТИ. РАЗГОВОРИ ПО ТЕЛЕФОНА

Поддържането на неформални лични контакти между съдии / съдебни служители и журналисти е от значение както за авторитета на правораздавателните институции, така и за професионалните изяви на репортерите. Личните срещи с представителите на медиите предоставят възможност за обогатяване на правната им култура и е предпоставка за създаване на по-достоверни, по-добре издържани материали, от гледна точка на законовите норми и юридическата терминология.

По време на неформални срещи с журналисти работещите в съдилищата се съобразяват със законовите разпоредби (чл.136 от Закона за съдебната власт, Правилник за съдебната администрация в районните, окръжните, военните и апелативните съдилища) и Етичните кодекси на съдиите и на съдебните служители. Допустими са разяснения по принципни правни въпроси, които биха спомогнали за по-доброто разбиране и от там – за адекватното отразяване на конкретно дело.

8. ПЕРИОДИЧЕН АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА МЕДИЙНОТО ОТРАЗЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА СЪДА. АРХИВ

Ежедневното проследяване на публикациите в пресата и информационния поток в електронните медии спомага за създаването на по-пълна и точна представа за медийното присъствие на съдебните институции. За тази цел:

- Завеждащият връзки с обществеността поддържа архив от публикации в пресата и материали, оповестени в новинарски емисии и предавания на регионални и национални медии, засягащи работата на съдилищата в Габровски съдебен окръг и съдебната система като цяло.

- Периодично анализът на медийното отразяване се обективира в писмена форма от завеждащия връзки с обществеността, съпроводен с предложения за последваща работа с медиите (съдържание на предоставяната информация, послания и др.) и се предоставя за съгласуване с председателя на съда.

- Ежегодно се изготвя обобщен писмен анализ, който се представя за обсъждане от съдиите и служи като база за отправяне на препоръки относно работа с медиите през следващата година.

- Архивът на медийното отразяване се води по рубрики – съответните казуси, които медиите отразяват (спомага за яснота относно медийните послания по конкретния казус) и по медии (спомага да се прецени коректността при отразяване на информацията от конкретната медия). Отделна публикация може да бъде съпътствана с кратък коментар, когато това е необходимо. При публикувано опровержение от страна на съда, същото се прилага към съответния материал, твърденията в който се опровергават.

- Процедура при некоректно отразяване на дейността на съда

Отговор от страна на съда може да се даде, когато публикацията не съответства на реалността и законите или е отправена необоснована критика и по тази причина се създава негативно отношение към отделен съдия, определена служба в съда или институцията като цяло. Трябва да се вземе под внимание важна ли е критиката или допуснатата неточност, каква вреда е нанесла, каква е ползата от отговор. В интерес на съдилищата е аргументирано да се възпрепятства всеки опит те да бъдат дискредитирани.

При некоректна публикация в пресата или неточно изявление в електронните медии е необходимо внимателно да се анализира написаното (казаното) и да се прецени точно кои моменти се нуждаят от опровержение. Когато се касае за необоснована критика или неточност по отношение цялостната работа на институцията, отговорът се съгласува с председателя на съда. Когато некоректно (непълно, невярно) е отразена работата по определено дело – анализът и опровержението се изготвят с участието на съдията, разглеждащ делото.

Опровержението при некоректно отразяване на работата на съда може да се даде на пресконференция, в писмо до главния редактор на съответната медия или под формата на официално писмено изявление, разпространено до всички средства за масова информация.

V. ИНИЦИАТИВИ НА СЪДА

Подобряването на обществената представа за правораздавателните институции може да стане факт и чрез инициирани от тях дейности и събития, несвързани пряко с работата по дела. Местните средства за масово осведомяване, по един или няколко от

изброените по-горе канали за комуникация, трябва да бъдат информирани за провежданите инициативи, за да се осигури публичност и да се укрепва общественото доверие в съда.

1. ПОДОБРЯВАНЕ ОБСЛУЖВАНЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ

Гражданите формират своето отношение към съда като институция не само на базата на законността и справедливостта на постановените решения, но и въз основа на добре организираната, бърза и ефективно действаща администрация. Осигуряването на бърза ориентация и лесен достъп до необходимите служби в съда, любезното обслужване са първите впечатления, които формират трайни усещания и нагласи към съда у гражданите.

1.1 ТАБЛА И ПЛАКАТИ С ИНФОРМАЦИЯ

- Таблата с информация за устройството на съдебната система в България, за правата и задълженията на гражданите като участници в съдебни дела и указанията за процедурите при извършване на определена услуга, да бъдат периодично обновявани съгласно настъпили промени в нормативната база.

- На подходящи места в сградата – в близост до съдебните зали и административните звена, обслужващи граждани, да бъдат поставени плакати с извадки от Правилника за вътрешния ред в Съдебната палата.

- За подобряване обслужването на гражданите да се създадат на ясен и разбираем език Правила за работа на съдебната администрация с гражданите, които да бъдат поставени на подходящи места в сградата на съдебната палата. За основа при изработването на такива правила служат Правилника за съдебната администрация, Наръчниците за работа в деловодството, Етичният кодекс на съдебните служители, професионалният опит на работещите в правораздавателните институции и данните от проучванията на обществените нагласи.

Публичното оповестяване на тези правила ще спомогне за създаването на критерии у гражданите за оценка на работата на съдебните служители, ще дисциплинира в още по-голяма степен административния персонал и от там - ще допринесе за подобряване качеството на обслужване на гражданите.

1.2 АНКЕТИ. КУТИЯ С ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ РАБОТАТА НА АДМИНИСТРАЦИЯТА

Периодично сред гражданите да се провеждат анкети за едно или друго въведение / реорганизация в работата на администрацията, както и за отделни страни на

административното обслужване. Това би спомогнало за оптимизиране работата на служителите като цяло и за нейното съответствие с нуждите и очакванията на гражданите. Периодичната информация за резултатите от анкетите и предприетите въз основа на тях действия би допринесло за повишаване на общественото доверие в съда.

Такива анкети да се провеждат и сред служителите в администрацията с цел улесняване на тяхната дейност. За постигане на същите цели би послужило и отварянето на кутия за предложения от граждани (и служители) за подобряване работата в различните служби и административни звена.

2. ПРОЗРАЧНОСТ В РАБОТАТА НА СЪДА И ПРАВНО ОГРАМОТЯВАНЕ

2.1 ДЕН НА ОТВОРЕНИТЕ ВРАТИ

Организираны посещения за граждани, желаещи да се запознаят по-подробно с работата на институцията, може да се провеждат в рамките на предварително обявен “Ден на отворените врати”. Посещенията се осъществяват по предварителна заявка и договорен по-рано регламент, така че да не бъде възпрепятствана дейността на съдии и служители.

2.2 РАБОТА СЪС СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

Важната роля на съдебните заседатели в наказателното производство налага необходимостта от целенасочена работа за повишаване компетентността и квалификацията им. По-задълбоченото познаване на законовите норми, на задълженията и отговорностите, стоящи пред съдебните заседатели, е необходимо условие за пълноценното им участие в правораздавателния процес. Това може да бъде постигнато чрез предоставяне на информационни материали на достъпен език и организиране на специални срещи и обучения за заседателите, съгласно Наредба № 27 на министъра на правосъдието.

2.3 ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА СЪДИЛИЩАТА С УЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ

За повишаване правната култура на всички подрастващите, както и в помощ на ориентираните към правните науки млади хора, съвместно с училища от региона и свързани с образованието държавни и неправителствени организации, да се организират:

- **гостуване на съдии в учебни часове** – за запознаване на учениците със специфичните професионални задължения на съдиите, с отделни моменти от практиката им в съдебната зала и особеностите на правораздавателния процес;

- **посещения на ученици** (предимно от горната училищна степен) по време на съдебни заседания - обсъждане на видяното и чуто в съдебната зала, с цел запознаване с материалните и процесуални закони.

- **ролеви игри** - за отваряне на съда към по-широката аудитория и ангажирането му с образователна обществена функция, да се инициира провеждането на имитационни/ролеви игри с ученици на подходяща възраст, по време на които младите хора могат да приемат съответните процесуални роли и да разиграват съдебен процес. Целта е участниците да се вживеят в различна от ежедневната си гледна точка и да разберат логиката на съдебния процес.

За постигане на по-голям ефект при запознаване на младежката аудитория със съдебната система и спецификата на работа в нея е желателно да се използват **образователни видеоматериали** и съвременни информационни технологии.

2.4 ИНФОРМАЦИОННИ БРОШУРИ

Периодично да се изработват информационни брошури на достъпен език, които да запознават гражданите с работата на правораздавателните институции, с различните съдебни процедури или някои важни промени в законодателството. Желателно е тези информационни материали да се разпространяват не само в рамките на съдебната палата, а и чрез други комуникационни канали, което ще спомогне за обогатяване правната култура на по-широк обществен кръг.

2.5 ОБРАЗОВАТЕЛНИ ФИЛМИ

Създаването на видеоматериали, съдържащи информация за работата на правораздавателните институции или разглеждащи основни положения от действащото законодателство, е съвременен и ефективен начин за многостранно въздействие върху аудиторията с образователна цел. Съдилищата могат да съдействат на медия или друга организация, разполагаща с необходимите технически възможности, за изработването на подобни филми. При проявен интерес, видеоподуктът може да бъде предоставен за излъчване в регионална телевизия, както и да служи за онагледяване на разискваните теми по време на срещи с представители от различните целеви групи.

3. СЪВМЕСТНИ СРЕЩИ НА СЪДИИ И ЖУРНАЛИСТИ

Работата на съда, от една страна, и работата на медиите, от друга, са строго специфични дейности, като реализацията на всяка от тях е свързана с императивни изисквания за форма, съдържание, срокове и т.н. За установяване на пълноценно

сътрудничество между съда и средствата за масова информация е необходимо и двете страни да познават нуждите, проблемите, задълженията на другата страна. За да се постигне необходимия синхрон в съвместната работа е необходимо комуникацията между правораздавателните институции и медиите да се осъществява двупосочно и при установени критерии.

За целта периодично да се провеждат срещи, на които представители на местните и централни медии и съдии от Габровски съдебен окръг да се запознават с професионалните изисквания, стоящи пред всяка от страните. В рамките на такива срещи да се анализират начините, по които са отразявани отделни моменти от работата на съдилищата и да се синхронизират критериите за най-ефективно взаимодействие.

Подобни инициативи предоставят възможност за разясняване и на някои правни постановки (изменения в закони или общи положения, към които има засилен обществен интерес), които чрез средствата за масова информация да станат достояние на по-широк кръг от граждани.

VI. РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ

За реализация на заложените в медийната стратегия дейности и инициативи ще се използват наличните в съдилищата ресурси – професионални познания и умения на съдии и служители, налична материална база, информационни технологии.

Съвместно с неправителствени и други организации съдилищата да участват в разработването на проекти, с които да се кандидатства пред финансиращи институции за осигуряване на необходимите допълнителни материални ресурси.

1.	СЪДИЯ: <i>/име на съдията/</i>
2.	РАЗРЕШАВА ДОСТЪП ДА / НЕ
3.	..... дело № ..... / ..... година
4.	ДОКУМЕНТ /страница/ ....
5.	РАЗРЕШИЛ: ПОДПИС: <i>/съдия/</i>

ДО
.....
.....
/име на съдията/
СЪДИЯ В ..... СЪД
.....
/град/

МОЛБА
ОТ

.....
/име, презиме, фамилия/
.....
/журналист/репортер/кореспондент/
В .....

УВАЖАЕМ(А)И ГОСПОЖО/ГОСПОДИН СЪДИЯ,
Моля да ми бъде разрешено да се запозная със следния/те документ/и: .....

.....

.....

от ..... дело № ..... / ..... година.

град, ... 200 ... г.

ПОДПИС:
.....